

ското църковно настоятелство и по негово предложение бил ръкоположен за епископ сърбинът Стефан Ковачевич, авантюрист и безираствен човък, който бил заточен въ 1858 година отъ патриаршията. Тогава бил ръкоположен за епископ Иларион Стояновъ. Цариградскитъ българи, обаче, не се задоволили само съ утвърждаването на настоятелството и ръкополагането на български епископ въ Цариградъ, а искали въ българскитъ епархии българи владци, искали българско духовенство. Портата, която се стремѣла да отблъсне панелинскитъ стремежи на гръцката патриаршия и изобщо да отслаби православнитъ позиции въ империята, подкрепяла прикрито българскитъ искания. За това спомогнали и полскитъ емигранти, които гледали да сблизатъ българи и турци.

Следъ Кримската война и оповестяването на Хати-Хумаюна (1856), който потвърди даденитъ племенни, вѣрски и езикови права по Хати Шерифа отъ 1839 г. и Танзимата отъ 1845 г., настава промѣна въ държането на българския народъ. До тази дата борбитъ за църковни свободи, усилията за подобрене на училищното дѣло се водятъ отъ нѣколцина първенци, отъ българската колония въ Цариградъ. Сега започва да взема участие и провинцията. За съгласуване действията на Цариградъ и провинцията има известна заслуга „Цариградски вѣстникъ“, който отвори широко колонитъ си за дописки отъ провинцията. Въ тѣзи дописки се излагатъ становищата на разнитъ градове и провинции по общественитъ ни въпроси, които биваха вземани подъ внимание отъ цариградскитъ дейци. До 1856 г. се искатъ владци, свещеници, премахване на злоупотребленията, а следъ тая дата вече се повдига и въпроса за създаване на самостоятелна българска църква.

Но българскитъ дейци не се ограничавали само да водятъ борба съ патриаршията, а се стремѣли да прѣскаатъ и повече просвѣта, съзнавайки, че е необходимо единъ позидигнатъ въ културно отношение народъ, за да се изведе борбата на добъръ край. Въ 1856 г., по инициатива на К. Мариновъ, Д. Цанковъ и К. Славчевъ, се положили основитъ на българско културно-национално д-ство „Българ. Община“, което си поставя за цель чрезъ издаване на книги, календари, списания и вестници да разпространява знания всрѣдъ народа и да го предпазва отъ гръцко влияние.

Изпълнявайки своята задача, книжовната община издала календаръ-мѣсецословъ, две книги, първата книга за 1857 г. и втората за 1858 и 1859 г., подъ редакцията на Д. Цанковъ, съ поучително съдържание, а презъ януарий 1858 г. списанието „Български книжици“ (по-късно „Български книжици“), което излиза непрекъснато четири години (1858—1861 год.), два пѣти въ месеца, всѣка книжка по 3—4 коли, осмини. Списанието е било редактирано отъ Д. Мутевъ, а отъ кн. 15. заедно съ Ив. Богоровъ (пър-